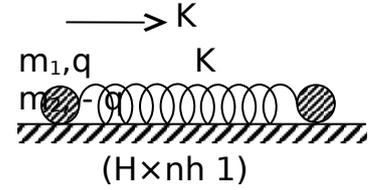

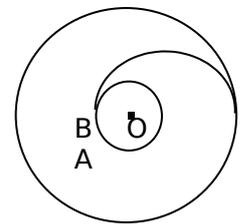
Sở Giáo dục và Đào tạo   **SỞ thi chọn đội tuyển dự thi hsg quốc gia lớp 12**
SỞ CHỖNH THỰC   **Năm học 2007 - 2008**

Môn thi: vật lý (Sở thi cả 2 trang)
 Thời gian 180 phút (không kể thời gian giao đề)
 Ngày thi: 07/11/2007

Bài 1 (4 điểm) Hai quả cầu nhỏ m_1 và m_2 tích điện q và $-q$, chúng tích nện với nhau bởi một lò xo rất nhỏ cứng K (hình 1). Họ ném mạnh trên mặt sàn ngang trơn nhẵn, lò xo không biến dạng. Người ta đặt một giá đỡ đỡ hai quả cầu trên một trục ngang, song song với trục x của trục Ox , song song với trục x của trục Ox , song song với trục x của trục Ox . Họ thả hai quả cầu trong chuyển động thẳng đều. Sau đó họ thả hai quả cầu, lò xo và mặt sàn đều nằm ngang.

Bài 2 (4 điểm) Một vệ tinh chuyển động thẳng đều quanh Trái Đất ở độ cao $R = 3R_0$ so với tâm O của Trái Đất (R_0 là bán kính Trái Đất $R_0 = 6400$ km).

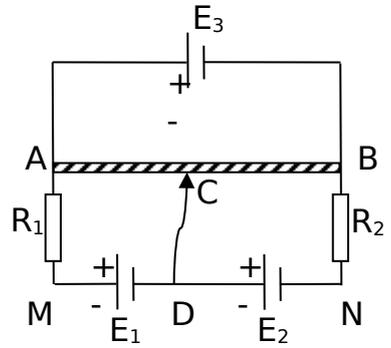
- Tính vận tốc V_0 và chu kỳ T_0 của vệ tinh.
- Giả sử vệ tinh bị nhiễu loạn nhỏ và tác động theo phương tiếp tuyến sao cho nó bị lệch khỏi quỹ đạo tròn bán kính R trên. Hãy tính chu kỳ dao động nhỏ của vệ tinh theo phương tiếp tuyến và xung quanh quỹ đạo tròn.
- Vệ tinh đang chuyển động thẳng đều bán kính R thì tại điểm A vận tốc đột ngột giảm xuống thành V_A nhưng giữ nguyên hướng, vệ tinh chuyển động sang quỹ đạo elip và tiếp xúc tại điểm B trên trục OA (O, A, B thẳng hàng). Tính vận tốc vệ tinh tại A, B và thời gian nó chuyển động từ A đến B.

Cho vận tốc vòng tròn $V_1 = 7,9$ km/s. Bỏ qua lực cản.
 Cả thóc định phương trình chuyển động thẳng của vệ tinh trên quỹ đạo:

$$m \left[\frac{d^2 r}{dt^2} - \left(\frac{d\theta}{dt} \right)^2 r \right] = -G \frac{Mm}{r^2}$$

và phương luật bảo toàn mômen động lượng: $mr^2 \frac{d\theta}{dt} = \text{const.}$

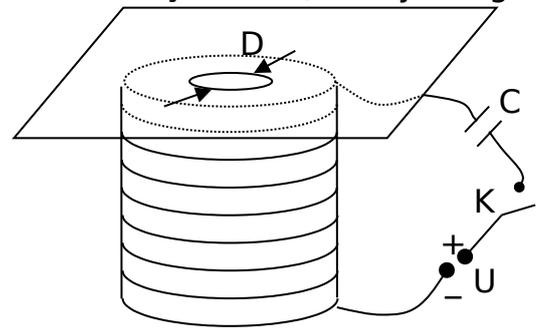
Bài 3 (4 điểm) Cho mạch điện như hình vẽ 3, biết $E_1 = e$, $E_2 = 2e$, $E_3 = 4e$, $R_1 = R$, $R_2 = 2R$, AB là dây dẫn thẳng, tiết diện đều của dây dẫn là S , $R_3 = 3R$. Bỏ qua điện trở trong của các nguồn điện và dây dẫn.

- Khả năng sinh công suất trên R_1 và R_2 khi di chuyển con chập C từ A đến B.
- Giả sử nguồn vôn trở con chập C là một vôn trở nhỏ đã trên biến trở. Nếu A và D bởi một ampe kế ($R_A \approx 0$) thì giá trị $I_1 = \frac{4E}{R}$, nếu ampe kế đã và vôn A và M thì

giá trị $I_2 = \frac{3E}{2R}$. Hỏi khi tháo ampe kế ra thì công suất tiêu thụ qua R_1 bằng bao nhiêu?

Bµi 4 (4 ®iÓm) PhÝa trªn cªa mét h×nh trß solenoit ®Æt th¼ng ®øng cª mét tÊm b×a cøng n»m ngang trªn ®ã ®Æt mét vßng trßn nhá siªu dÊn lµm tõ d©y kim lo¹i cª ®êng kýnh tiÕt diÖn d©y lµ d_1 , ®êng kýnh vßng lµ D ($d_1 \ll D$). NÒi solenoit víi nguån vµ tô ®iÖn (h×nh 4), ®ång khãa K th× vßng sÏ nËy lªn khi hiÖu ®iÖn thÕ $U \geq U_0$ (U_0 lµ hiÖu ®iÖn thÕ x¼c ®Þnh). Thay vßng trªn b»ng vßng siªu dÊn kh¼c cøng kim lo¹i trªn vµ cøng ®êng kýnh D cßn ®êng kýnh tiÕt diÖn d©y lµ d_2 . Hái hiÖu ®iÖn thÕ nguån ®iÖn lµ bao nhiªu ®Ó khi ®ång khãa K th× vßng va ®íc thay nËy lªn. BiÕt ®é tù c¶m cªa vßng lµ $L = kD \ln\left(\frac{1,4D}{d}\right)$ (k lµ h»ng sè). §iÖn trë thuÇn cªa solenoit vµ d©y nÒi ®íc bá qua.

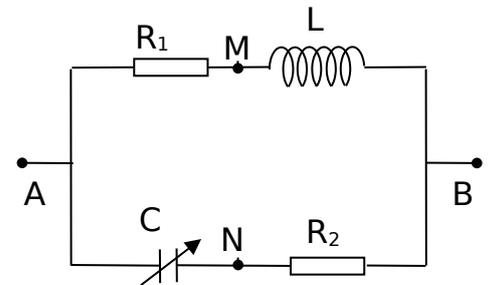

(H×nh 4)

Bµi 5 (4 ®iÓm) Cho m¹ch ®iÖn xoay chiÒu nh h×nh vÏ. BiÕt $u_{AB} = 180\sqrt{2} \sin(100\pi t)$ (V), $R_1 = R_2 = 100 \Omega$, cuén d©y thuÇn c¶m cª $L = \frac{\sqrt{3}}{\pi} H$, tô ®iÖn cª ®iÖn dung C biÕn ®æi ®íc.

1. T×m C ®Ó hiÖu ®iÖn thÕ hiÖu dông gi÷a hai ®iÓm M, N ®¼t cùc tiÓu.

2. Khi $C = \frac{100}{\pi\sqrt{3}} \mu F$, m¼c vµo M vµ N mét ampe k cª ®iÖn trë kh¼ng ®¼ng k th× sè chØ ampe k lµ bao nhiªu?

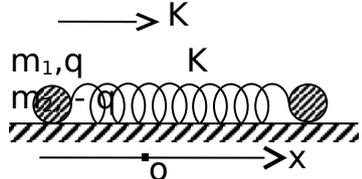

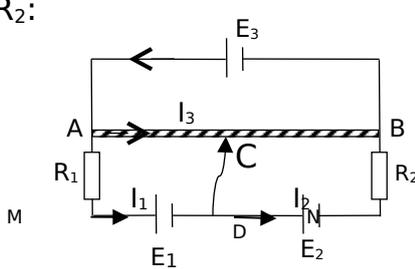
(H×nh 5)

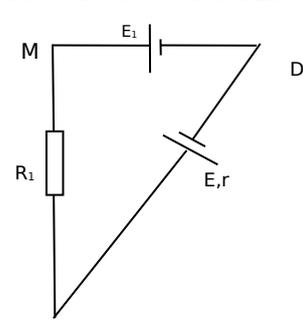
Ht

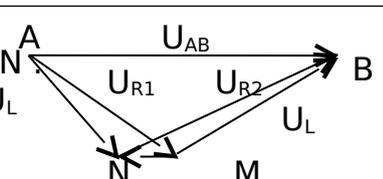
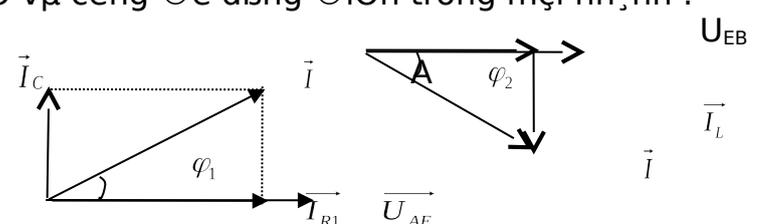
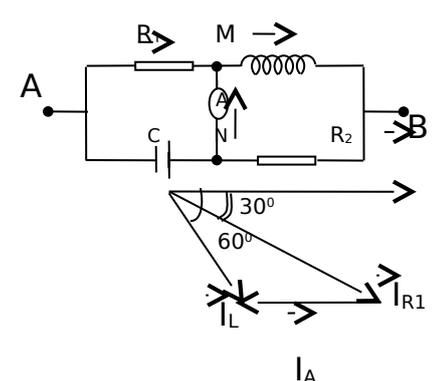
Hã tªn thÝ sinh: ..... **SBD:** .....

**Đề thi chọn thí sinh dự thi học sinh giỏi cấp 12
 Môn: Vật lý
 Ngày thi: 07/11/2007**

	Nội dung	Điểm
Bài 1	<p>Do tăng ngoại lực tác động lên hệ kín theo phương ngang nên khối lượng của hệ không thay đổi. Chọn trục Ox của phương ngang hướng sang phải, gốc O là khối lượng của hệ. Ta có:</p> $m_1 v_1 + m_2 v_2 = 0 \rightarrow v_2 = -\frac{m_1 v_1}{m_2} \quad (1)$	1
		1
	<p>Vật m1 và m2 sẽ dao động điều hòa xung quanh vị trí cân bằng của chúng, thì cả hai khối lượng lúc đầu bằng 0 và vận tốc của chúng bằng 0. Ta có:</p>	1
	$qE = k(x_1 - x_2) \quad (2)$ $\frac{m_1 v_1^2}{2} + \frac{m_2 v_2^2}{2} + \frac{k(x_1 - x_2)^2}{2} = qE(x_1 - x_2) \quad (3)$	1
	<p>Tổ (1) và (2) và (3) ta có:</p> $V_1 = \frac{qE}{\sqrt{k}} \sqrt{\frac{m_2}{m_1(m_1 + m_2)}}, \quad V_2 = \frac{qE}{\sqrt{k}} \sqrt{\frac{m_1}{m_2(m_1 + m_2)}}$	1
Bài 2	<p>1. Giải M và m lên từ phương trình và vận tốc.</p> <p>Lúc này đến của Tr, i sẽ lên vận tốc bằng vai trò lúc này của nó:</p> $\frac{GMm}{R^2} = \frac{mv_0^2}{R} \rightarrow v_0 = \sqrt{\frac{GM}{3R_0}} = \frac{V_1}{\sqrt{3}} = 4,56 \text{ m/s}$	0,5 ®
	<p>Chu kỳ quay của vận tốc: $T_0 = \frac{2\pi R}{V_0} = 26442 \text{ s} = 7,43 \text{ h}$</p>	0,5 ®
	<p>2. Tổ hai phương trình cho là để bài ta có phương trình:</p> $\frac{d^2 r}{dt^2} - \frac{(c/m)^2}{r^3} = -\frac{GM}{r^2} \quad (1)$	0,5 ®
	<p>Khi vận tốc chuyển động bằng với bán kính R thì: $\left(\frac{c}{m}\right)^2 = GMR \quad (2)$</p>	0,5 ®

	<p>.Tõ (1) vµ (2), ta ®íc: $\frac{d^2r}{dt^2} - \frac{GMR}{r^3} = \frac{GM}{r^2}$ víi $r = R+x$.</p> <p>.Hay: $\frac{d^2x}{dt^2} - \frac{GMR}{R^3(1+\frac{x}{R})^3} = \frac{GM}{R^2(1+\frac{x}{R})^2}$</p>	
	<p>.Do vÕ tinh chØ dao ®éng bĐ nªn $x \ll R$ nªn ta ®íc phªng trªnh dao ®éng cña vÕ tinh:</p> $x'' + \frac{GM}{R^2}x = 0$ <p>.Chu kú dao ®éng cña vÕ tinh lµ : $T = 2\pi\sqrt{\frac{9R_0^2}{GM}} = 6\pi\sqrt{\frac{1}{V_1}} = 21,2 \cdot 10^{-2}s$</p>	0,5 ®
	<p>3. ,p dông ®pnh luËt b¶lo toµn m« men ®éng lªng vµ b¶lo toµn cªn nªng ta cã:</p> $V_A \cdot 3R = V_B \cdot R \quad (1)$ $\frac{mv_A^2}{2} - \frac{GMm}{3R_0} = \frac{mv_B^2}{2} - \frac{GMm}{R_0} \quad (2)$	0,5 ®
	<p>.Tõ (1) vµ (2) ta ®íc: $v_A = v_1/\sqrt{6} = 3,23m/s$, $v_B = 9,68m/s$</p>	0,5 ®
	<p>.B, n kÝnh tríc lín quÕ ®¹o eÝp cña vÕ tinh: $a = AB/2 = 2R_0$</p> <p>. ,p dông ®pnh luËt 3 kªple ta cã: $\frac{a^3}{T^2} = \frac{R^3}{T_0^2} \rightarrow T = T_0 \frac{R_0}{a} \sqrt{\frac{R}{a}} = 4h$</p> <p>.Thòi gian vÕ tinh chuyÕn ®éng tõ A ®Õn B lµ: $t = T/2 = 2h$</p>	0,5 ®
Bµi 3	<p>1. §Æt $R_{AC} = x$. Cªng suÊt t¸a nhiÖt trªn R_1 vµ R_2:</p> $P = \frac{U_{AM}^2}{R_1} + \frac{U_{NB}^2}{R_2} \quad (1)$ <p>.Trong ®ã : $U_{AM} = U_{AC} - e \quad (2)$</p> <p>.$U_{BN} = -4e + U_{AM} + e + 2e \rightarrow U_{BN} = U_{AC} - 2e \quad (3)$</p> 	0,5 ®
	<p>.Thay (1), (2) vµ (3) ta ®íc: $P = \frac{(U_{AC} - e)^2}{R} + \frac{(U_{AC} - 2e)^2}{2R}$</p>	0,5 ®
	<p>.LÊy ®¹o hµm hai vÕ cña P theo U_{AC} ta ®íc : $P' = 0 \rightarrow U_{AC} = \frac{4e}{3}$</p> <p>.LËp b¶ng biÕn thiªn biÓu diÕn sù phªn thüc cña P theo U_{AC} ta thÊy U_{AC} ®¹t cùc tiÓu khi</p> $U_{AC} = \frac{4e}{3}, \text{ lóc ®ã } P_{\min} = \frac{e^2}{3R}.$	0,5 ®
	<p>.Thay U_{AC} vµ (2) vµ (3) ta ®íc: $U_{AC} = \frac{e}{3}$ vµ $U_{NB} = \frac{2e}{3}$</p> <p>.Tõ ®ã tªm ®íc: $I_1 = \frac{U_{AM}}{R_1} = \frac{e}{3R}$, $I_2 = \frac{U_{NB}}{R_2} = \frac{e}{3R} \rightarrow I_{CD} = 0$</p> $I_3 = \frac{U_{AB}}{R_3} = \frac{4e}{3R} \rightarrow x = \frac{U_{AC}}{I_3} = R$	0,5 ®

	<p>.BiÖn luËn: -Khi $x=0$ th× $U_{AC}=0$ vµ $P = \frac{3e^2}{R}$.</p> <p>-Khi $x=R$ th× $U_{AC}=\frac{4e}{3}$ vµ $P_{\min} = \frac{e^2}{3R}$.</p> <p>-Khi $x=3R$ th× $U_{AC}=4e$ vµ $P_{\max} = \frac{11e^2}{R}$.</p>	0,5 ®
	<p>2.Coi phÇn m¹ch ®iÖn gi÷a A vµ D t-ng øng víi nguån ®iÖn cũ suÊt ®iÖn ®éng E vµ ®iÖn trë trong r, m¹ch ®íc víi li nh h×nh b²n.</p> <p>.Khi nèi Ampe kÕ vµo A vµ D th×:</p> $I_1 = \frac{4e}{R} = \frac{e+e}{R+r} \rightarrow \frac{E}{r} = \frac{3e}{R} \quad (1)$ <p>.Nèi Ampe kÕ vµo A vµ M th× R_1 bP nèi t³/4t:</p> $I_2 = \frac{3e}{2R} = \frac{E-e}{r} \quad (2)$	1®
		
	<p>.Gi¶i hÖ (1) vµ (2) ta ®íc: $E = 2e$, $r = \frac{2R}{3}$</p> <p>.Khi kh«ng cũ Ampe kÕ th× cêng ®é dßng ®iÖn qua R_1 lµ:</p> $I_{R1} = \frac{E-e}{R_1+r} = \frac{3e}{5R} = 0,6 \frac{e}{R} \quad (A)$	0,5 ®
Bµi 4	<p>.Sau khi ®ång khãa, gãi cêng ®é trong m¹ch lµ i vµ ®iÖn tÝch cũa tÔ ®iÖn lµ q.</p> <p>.§Pnh luËt «m cho m¹ch: $U - L_d i' = \frac{q}{c}$. Hay $q'' + \frac{q - cU}{cL_d} = 0 \quad (1)$</p> <p>.§Æt $q_1 = q - cU$, ta ®íc ph-ng tr×nh: $q_1'' + \omega^2 q_1 = 0$.</p> <p>.NghĩÖm cũa ph-ng tr×nh lµ: $q_1 = A \sin(\omega t) + B \cos(\omega t) \quad (2)$</p>	0,5 ®
	<p>.Chän $t=0$ lµ thêi ®iÖm ®ång khãa K, ta cũ:</p> $q_{1(t=0)} = q_{(t=0)} - cU = cU, \quad q_1' = q_1' = 0$ <p>.Suy ra : $A = 0, B = -cU, q = cU[1 - \cos(\omega t)] \quad (3)$</p>	0,5 ®
	<p>.Cêng ®é trong cuén d©y lµ: $i_d = q' = cU \omega \sin(\omega t) \rightarrow i_d \sim U$</p> <p>.§èi víi vßng si²u dËn: $\phi = -L_v i_v' \quad (4)$</p>	0,5 ®
	<p>.ë ®©y ϕ lµ tã th«ng do c¶m øng tã xolenoit gãi qua vßng, i_v lµ cêng ®é dßng ®iÖn ch¹y qua vßng, L_v lµ ®é tù c¶m cũa vßng.</p> <p>.NghĩÖm cũa (4) cũ d¹ng: $\phi + L_v i_v' = C$ víi C lµ h»ng sè.</p> <p>.T¹i thêi ®iÖm ban ®Çu $C = 0$ n²n: $i_v = -\frac{\phi}{L_v}$</p>	0,5 ®
	<p>.Tã th«ng ϕ tù lÖ víi ®é tù c¶m cũa solenoit (®é tù c¶m nµy tù lÖ i_d) vµ diÖn tÝch vßng:</p> $\phi \sim i_d D^2 \sim U D^2 \rightarrow i_v \sim \frac{D^2 U}{L_v}$	0,5 ®
	<p>.Lúc Ampe cũc ®¹i t, c dõng l²n vßng theo híng th¹/4ng ®øng l²n tr²n, tù lÖ víi ®êng kÝnh cũa vßng, cêng ®é dßng ®iÖn trong vßng vµ trong solenoit.</p> $F \sim D i_d i_v \sim \frac{D^3 U^2}{L_v}$	0,5 ®
	<p>.Vßng sĩ n¶y l²n nõu lúc F lín h-n tr²ng lúc cũa vßng, tr²ng lúc nµy tù</p>	0,5

	<p>IÖ với Dd^2.</p> <p>.Trong trường hợp giới hạn: $\frac{D^3 U^2}{L_v} \sim Dd^2 \rightarrow U \sim \sqrt{L_v} \frac{d}{D}$</p>	®
	<p>.Trường hợp ®Çu : $U_0 \sim d_1 \{ \ln(1,4D/d_1) \}^{1/2}$</p> <p>.Trường hợp sau : $U'_0 \sim d_2 \{ \ln(1,4D/d_2) \}^{1/2}$</p> <p>.Vấn đề nảy lên khi hiệu ®iÖn thÖ của nguồn tháa m:n:</p> $U'_0 \geq U_0 d_2 \{ \ln(1,4D/d_2) \}^{1/2} / d_1 \{ \ln(1,4D/d_1) \}^{1/2}$	0,5 ®
Bµi 5	<p>1. Gi¶n ®ã vĐc t¬ ®íc vñ h×nh bñn.</p> <p>.Tổ gi¶n ®ã suy ra U_{MN} cùc tiÖu khi M trng vñ N</p> <p>.Hay: $U_{MN} = 0 \rightarrow U_{R1} = U_C \rightarrow I_1 R_1 = I_2 Z_C, U_{R2} = U_L$ $\rightarrow I_2 R_2 = I_1 Z_L$</p> 	1đ
	$\rightarrow \frac{R_1}{Z_L} = \frac{Z_C}{R_2} \leftrightarrow Z_C = \frac{R_1 R_2}{Z_L} = \frac{100}{\sqrt{3}} \Omega \rightarrow C = \frac{100\sqrt{3}}{\pi} \mu F = 55 (\mu F)$	0,5đ
	<p>2. ChËp M vµ N thñnh ®iÖm E. Tæng trë, ®é lÖch pha gi÷a hiÖu ®iÖn thÖ vµ cng ®é đñng ®iÖn trong mçnh nh :</p> 	1đ
	$\frac{1}{Z_1^2} = \frac{1}{R_1^2} + \frac{1}{Z_C^2} \rightarrow Z_1 = 50\sqrt{3} (\Omega). \text{Tg } \varphi_1 = -\frac{I_C}{I_{R1}} = -\frac{R_1}{Z_C} = -\frac{1}{\sqrt{3}} \rightarrow \varphi_1 = -\frac{\pi}{6}$ $\frac{1}{Z_2^2} = \frac{1}{R_2^2} + \frac{1}{Z_L^2} \rightarrow Z_2 = 50\sqrt{3} (\Omega). \text{Tg } \varphi_2 = \frac{I_L}{I_{R2}} = \frac{R_2}{Z_L} = \frac{1}{\sqrt{3}} \rightarrow \varphi_2 = \frac{\pi}{6}$	0,5đ
	<p>.V× $Z_1 = Z_2$ vµ cng ®é hiÖu đng trong mçnh chÝnh nh nhau nñn: $U_{AE} = U_{EB} = U$</p> <p>.MÆt kh,c $\vec{U}_{AE}$ vµ $\vec{U}_{EB}$ ®Òu lÖch vÒ hai phÝa trÖc $\vec{I}$ mét gñc $\frac{\pi}{6}$ nñn:</p> $U_{AE} = U_{EB} = \frac{U_{AB}}{2 \cos(\frac{\pi}{6})} = 60 \sqrt{3} (V) :$	0,5đ
	<p>.Chñn chiÖu đ¬ng qua c,c nh nh h×nh vñ.</p> <p>.Gi¶n ®ã vĐc t¬ biÖu diÖn $\vec{I}_{R1} + \vec{I}_A = \vec{I}_L$ nh h×nh bñn.</p> <p>.Tổ ®ã ta ®íc:</p> $I_A = \sqrt{I_{R1}^2 + I_L^2 - 2I_{R1}I_L \cos \frac{\pi}{6}} = 0,6 (A)$ 	1đ

--	--	--